

LAINSÄÄDÄNNÖN ARVIOINTINEUVOSTO

Lausunto Dnro: VNK/2144/32/2017

Pvm 10.1.2018

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta ilmenee tyydyttävästi lainsäädännön nykytila, esityksen tavoitteet ja keskeiset kohderyhmät. Esitysluonnoksesta saa myös kuvan ehdotettavien toimenpiteiden keskeistä vaikutusmekanismeista ja -kanavista. Esitysluonnoksen vaikutusarvioita tulisi täydentää.

Esitysluonnoksen keskeisimmät kehittämiskohteet ovat:

- i) Esitysluonnoksen vaikutusarvioita tulisi täydentää arvioilla vaikutuksista asiakkaille, toisin sanoen vakuutetuille ja vahingon kärsineille sekä potilas- ja liikennevahinkovakuutusalaalla toimiville yrityksille.
- ii) Esitysluonnoksessa kuvatut määrälliset arviot uudistuksen tehostamispotentiaalista, toiminnan laajentamisesta ja siirtymävaiheen kustannuksista tulisi esittää taulukkomuodossa esimerkiksi vaikutusarvio-osan lopussa.
- iii) Nykytilan kuvausta tulisi täydentää tiiviillä esityksellä potilas- ja liikennevahinkovakuutusjärjestelmän kokonaisuudesta ja vahinkolautakuntien roolista koko järjestelmässä.

Arviointineuvosto suosittelee, että puutteet hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioissa korjataan ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö¹

Esityksessä ehdotetaan, että liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta yhdistetään liikenne- ja potilasvahinkolautakunnaksi. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta ja samalla ehdotetaan kumottavaksi liikennevahinkolautakunnasta annettu laki.

Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnassa olisi päätoiminen puheenjohtaja, joka vastaisi hallinnosta ja toiminnan kehittamisestä. Lisäksi lautakuntaan nimettäisiin päätoiminen varapuheenjohtaja. Lautakunnassa olisi kaksi osastoa, joista toinen käsittelisi liikennevahinkoasioita ja toinen käsittelisi potilasvahinkoasioita. Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten määrää lisättäisiin ja puheenjohtajien, jäsenten ja esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksia täsmennettäisiin. Lautakunnan toimikautta pidennettäisiin nykyisistä liikennevahinkolautakunnan ja potilasvahinkolautakunnan kolmen vuoden toimikaudesta viiteen vuoteen ja lautakunnan puheenjohtaja ja päätoiminen varapuheenjohtaja asetettaisiin tehtäviinsä toistaiseksi. Muutosten tavoitteena on parantaa lautakuntien toimintaedellytyksiä sekä yhdenmukaistaa lautakuntia koskevaa hallinnollista sääntelyä.

Liikennevakuutuslain ja Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain voimaantulon jälkeen mainituissa laeissa on havaittu epätarkkuuksia. Tämä vuoksi niihin ehdotetaan tehtäväksi eräitä säädösteknisiä tarkistuksia. Muut liikennevakuutuslakiin ehdotettavan muutokset liittyvät liikenne- ja potilasvahinkolautakuntien yhdistämiseen. Myös potilasvahinkolakiin ja eräisiin muihin lakeihin tehtäisiin lautakuntien yhdistämisestä johtuvat muutokset.

2. Arvio esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

2.1. Yleisiä havaintoja ja arvioita

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta käyvät ilmi esityksen tavoitteet, kohderyhmät ja ehdotetut toimenpiteet. Myös ehdotettavien toimenpiteiden pääasialliset vaikutuskanavat ilmenevät esitysluonnoksesta, mutta kuvauksia keskeisistä vaikutuksista tulisi vielä täydentää.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen kuvausta nykytilasta tulisi täydentää tiiviillä kuvauksella potilas- ja liikennevahinkovakuutusjärjestelmän kokonaisuudesta ja vahinkolautakuntien roolista koko järjestelmässä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi esittää monipuolisemmin vaihtoehtoisia toimintatapoja järjestää lautakuntien työ ja perustella valittua vaihtoehtoa arvioitujen vaikutusten avulla².

---

¹ Tämä osa on suora lainaus hallituksen esitysluonnoksen "Esityksen pääasiallinen sisältö"-jaksosta.

² Esitysluonnoksessa verrataan ehdotettavaa järjestelmää nykytilaan. Muutoin vaihtoehtoisia tapoja järjestää toimintaa uudelleen tai saavuttaa asetettuja tavoitteita ei käsitellä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa olisi suositeltavaa käsitellä kansainvälisiä kokemuksia potilas- ja liikennevahinkovakuutustoiminnan järjestämisestä ja uudistuksista.

2.2. Taloudelliset vaikutukset

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa esitetään määrällisiä kuvauksia ja arvioita muutoksen kohteena olevan toiminnan suuruusluokasta ja uudistuksen vaikutuksista.

Arviointineuvosto katsoo, että uudistuksen keskeinen perustelu on toiminnan tehostuminen. Uudistuksella mahdollisesti aikaansaataavaa tehostamispotentiaalia tulisi kuvata tarkemmin ja lisäksi tietoja tulisi koota taulukkoon. Taulukossa tulisi esittää myös esitysluonnoksessa sanallisesti kuvattu menojen ja henkilöstömäärän kehitys tilanteessa, jossa muutosta ei tehtäisi. Tehostamispotentiaalia tulisi arvioida esimerkiksi 5–10 tulevan vuoden ajalta, ja siinä tulisi ottaa huomioon mahdolliset vuokrasopimusten uudelleenneuvotteluista aiheutuvat kustannukset³.

Arviointineuvosto katsoo, että lautakuntien toiminnan päällekkäisyydestä tulisi esittää tarkempi kuvaus; esimerkiksi paljonko nykyisestä toiminnasta on sellaista, jossa eri lautakuntien lääkärijäsenet voisivat toimia asiantuntijoina molempien osastojen lausuntojen valmistelussa?

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi arvioida, kuinka lautakunnan uusista jäsenistä⁴ ja uudistuksesta aiheutuvista mahdollisista muutuskustannuksista aiheutuvat lisämenot ka-tettaisiin yhdistämisestä saatavilla säästöillä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa ehdotettavilla toimenpiteillä on vaikutuksia paitsi Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalle, myös asiakkaille eli vakuutetuille ja vahingon kärsineille sekä potilas- ja liikennevahinkovakuutusosalalla toimiville yrityksille⁵. Esitysluonnoksessa tulisi kuvata taloudelliset vaikutukset näiden keskeisten vaikutusalueiden näkökulmasta⁶.

³ Pidemmän aikavälin arvion esittäminen olisi perusteltua myös siksi, että esitetty kahden henkilötyövuoden suuruinen säästö henkilöstömenoissa tapahtuisi esitysluonnoksen mukaan pidemmällä aikavälillä ja ilman irtisanomisia. Sen sijaan lautakunnan jäsenmäärän kasvattaminen tapahtuisi ilmeisesti välittömästi. Lisäksi esitysluonnoksessa todetaan, että toimitilojen vuokramenoissa saatavan säästön suuruus riippuisi osin vuokrasopimusten uudelleenneuvotteluista. Muutoksesta saattaisi aiheutua muitakin siirtymävaiheen kustannuksia, joista tulisi esittää arvio.

⁴ Esitysluonnoksessa todetaan, että lautakunnan jäsenmäärä kasvaisi kahdella.

⁵ Vakuutetut ja vahingon kärsineet voisivat hyötyä esimerkiksi nopeammista käsittelyajoista (kuten esitysluonnoksessa lyhyesti todetaan) ja uuden sähköisen palvelujärjestelmän mahdollistamasta nopeammasta ja vaivattomammasta asioinnista. Myös vakuutusyhtiöt saattaisivat hyötyä nopeammasta käsittelystä. Lisäksi uudistuksen vaikutus vakuutusyhtiöiltä perittäviin maksuihin tulisi arvioida esitysluonnoksessa.

⁶ Oikeusministeriön vaikutusarvio-ohjeiden mukaan taloudelliset vaikutukset tulee käsitellä kotitalouksien, yritysten ja julkisen sektorin näkökulmasta, ks. "Säädösehdotusten vaikutusten arviointi: Ohjeet", oikeusministeriön julkaisu 2007:6,

http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200706saadosehdotustenvaikutustenarviointi.ohjeet/Files/Saadosehdotusten_vaikutusten_arviointi_Ohjeet.pdf

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi lisäksi arvioida, miten Liikennevakuutuskeskukselta ja Potilasvakuutuskeskukselta perittävät maksut jakautuisivat uudistuksen jälkeen.

2.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi tarkemmin perustella, kuinka toimintamalli, jossa puheenjohtaja johtaisi koko lautakuntaa ja toista osastoista ja varapuheenjohtaja johtaisi toista osastoa, turvaisi molempien lautakuntien toiminnan suunnitteluun tarvittavat resurssit.

3. Muut asiat

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi, jonka sosiaali- ja terveysministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 21.12.2017.

Helsingissä 10. tammikuuta 2018

Leila Kostainen
Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Antti Moisio
Lainsäädännön arviointineuvoston sihteeri